

IEKŠĒJĀ AUDITA PADOME

SMILŠU IELĀ 1, RĪGĀ, LV-1919, TĀLRUNIS (371) 67083856

RĪGĀ

10.08.2020. Nr. 9.2/15-1/84

Finanšu ministrijai

*Atzinums par Informatīvo ziņojumu
par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2019. gadā*

Iekšējā audita padome (turpmāk – Padome) atbilstoši Ministru kabineta 2010.gada 16.novembra noteikumiem Nr.1047 „Iekšējā audita padomes nolikums” 2.2.apakšpunktam ir izvērtējusi Finanšu ministrijas sagatavoto Informatīvo ziņojumu par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2019.gadā un sniedz savu atzinumu.

Padome secina, ka Finanšu ministrijas sagatavotais Informatīvais ziņojums par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2019.gadā **kopumā sniedz pietiekamu informāciju** par iekšējā audita struktūrvienību darbību valsts pārvaldē.

Pamatojoties uz Informatīvajā ziņojumā par iekšējā audita darbību ministrijās un iestādēs 2019.gadā sniegto informāciju, ministriju un iestāžu 2019.gada iekšējā audita darbības rezultātiem, kā arī citu Padomes rīcībā esošo informāciju, Padome **akcentē** šādus iekšējā audita darbībai nozīmīgus jautājumus un problēmas:

1. Iekšējā audita funkcijas pievienotā vērtība, sniedzot profesionālus ieteikumus valsts pārvaldes attīstībai, tiek augsti novērtēta. Padome vēlas uzsvērt iekšējo auditoru nozīmīgo lomu, sniedzot pievienoto vērtību ministriju un iestāžu iekšējās kontroles sistēmas stiprināšanā, materiālo un ētisko vērtību aizsardzībā, labas pārvaldības un efektivitātes veicināšanā. Iekšējais audits ir nozīmīgs resurss, kura zināšanas un profesionalitāte ir pamats uzdevumu kvalitatīvai un efektīvai veikšanai. Kompetents audits var būtiski veicināt valsts pārvaldes efektivitāti, lietderīgu publisko resursu pārvaldību, atbildību, caurskatāmību, birokrātijas mazināšanu un labas pārvaldības principu ievērošanu, sniegt padomus pārmaiņu vadībā un citos būtiskos darbības aspektos, tai skaitā, krīzes un tās seku pārvarēšanā. Iekšējā audita profesija ir saistīta ar aizvien lielākiem izaicinājumiem, ko nosaka plašais audita darba

apjoms, izmaiņu temps risku vidē un tehnoloģiju progress. Līdz ar to, nepieciešamo profesionālo kompetenču un zināšanu apjoma prasības katram iekšējam auditoram pieaug. Ievērojot ierobežoto iekšējo auditoru resursu apjomu¹ un tiem nepieciešamo augsto kvalifikācijas līmeni, ir būtiski:

- **Nodrošināt atbilstošu iekšējo auditoru atalgojuma līmeni.** Padome vairākkārt ir ieteikusi, ka atalgojuma līmenim būtu jābūt līdzvērtīgam institūcijas pamatdarbības funkciju veicējiem un pat augstākam. Padome atkārtoti vērš uzmanību uz nepietiekošiem iekšējā audita resursiem un daudzām vakancēm iekšējā audita struktūrvienībās (2019.gadā no 94 amata vietām 18 jeb 19% bija vakantas vai auditori atradās ilgstošā prombūtnē). Nepietiekošais iekšējo auditoru atalgojuma līmenis ir viens no iemesliem kvalificētāko auditoru aizplūšanai no publiskā sektora, kā arī traucē piesaistīt ekspertus ar pieredzi pamatdarbības jomās. Lai iekšējais audits spētu kvalitatīvi novērtēt un dot ieguldījumu ministriju un iestāžu darbības efektīvai pilnveidošanai, iekšējā audita funkcijas **atalgojumam** jābūt līdzvērtīgam iestādes pamatdarbības amatu atalgojumam, kas sniegtu iespēju stiprināt iekšējā audita funkcijas kapacitāti, tai skaitā piesaistot ekspertus no pamatdarbības funkcijām.
- **Nodrošināt resursus mērķtiecīgai kvalifikācijas celšanai.** Daudzām iekšējā audita struktūrvienībām ir ierobežoti vai vispār nav piešķirti budžeta līdzekļi kvalifikācijas uzturēšanai. Iekšējais audits ir nozīmīgs instruments ministriju un iestāžu vadībai un iekšējam auditoram ir būtiski regulāri papildināt zināšanas un pilnveidot profesionālās iemaņas atbilstoši mainīgajai risku videi. Tāpēc Padome aicina kritiski izvērtēt un veicināt mērķtiecīgu iekšējo auditoru kvalifikācijas paaugstināšanu, ieviešot centralizētus un koordinētus pasākumus, piemēram, centralizētu budžetu iekšējiem auditoriem kritiskāko vai prioritāro mācību organizēšanai.

2. Padome atzinīgi novērtē iekšējo auditoru iesaisti **efektīvas valsts pārvaldes veicināšanā**, tai skaitā “Valsts pārvaldes reformu plāna 2020” īstenošanā, **veicot efektivitātes auditus** tādās jomās kā funkciju centralizācija, automatizācija, optimizācija, publisko pakalpojumu uzlabošana, iekšējo procesu sakārtošana. Sagaidāms, ka iekšējā audita sniegtie ieteikumi veicinās labāku pārvaldību, ministrijas un iestādes varēs savus mērķus sasniegt efektīvāk, pārvaldīt resursus lietderīgāk, mazinās darbību pārklāšanos un resursu ieguldījumu dublēšanos.

¹ Valsts pārvaldes iekšējo auditoru skaita samazinājums ir ievērojami straujāks nekā kopējais valsts iestādēs nodarbināto skaita samazinājums. Iekšējais audits ir viena no tām funkcijām, kas resoros jau ir īstenojusi centralizāciju un auditoru skaita samazināšanu, tai skaitā “Valsts pārvaldes reformu plāna 2020” ietvaros.

3. Iekšējā audita izpildes **digitalizācija** un IKT rīku izmantošana starptautiskajā praksē ir viens no kvalitatīva darba nodrošināšanas un funkcijas attīstības elementiem. Ievērojot pasaules praksi, Latvijas valsts pārvaldes plānošanas dokumentos noteikto virzību uz e-pārvaldi, kā arī COVID-19 ietekmē akcentēto nepieciešamību attīstīt procesu digitalizāciju un attālinātās darbības iespējas, Padomes ieskatā ir būtiski modernizēt un nodrošināt arī iekšējā audita funkcijas un iekšējā audita koordinēšanas funkcijas izpildes digitalizēšanu, ieviešot valsts pārvaldei piemērotus centralizētus e-rīkus un platformas.

4. Padome īpaši uzsver, ka **attīstība ir iespējama, ja ir finansējums**. Ievērojot, ka līdz šim valsts pārvaldes iekšējā audita funkcijas attīstībā nav veikti finansiāli ieguldījumi, vienlaikus sagaidot modernu augstas kvalitātes pakalpojumu, saglabājas funkcijas efektivitātes pazemināšanās risks. Padome aicina sniegt atbalstu un piešķirt finansējumu iekšējā audita veikšanas un koordinēšanas e-rīku ieviešanai, centralizētu mācību nodrošināšanai, atalgojuma paaugstināšanai un turpmāk arī iekšējo auditoru sertifikācijas sistēmas modernizēšanai.

Priekšsēdētāja

Natālija Davidoviča

